

Kliimaministeeriumi (KliM) siseauditi üksuse 2025. aasta tegevusaruanne

1. Siseauditi juhi kinnitused tunnusstandardite täitmise kohta

Siseauditi juhina kinnitan, et:

- siseauditi üksus on siseauditeerimises organisatsiooniliselt sõltumatu;
- siseauditi üksusel on tööplaani täitmiseks ligipääs ülesannete täitmise seisukohalt olulistele andmetele, isikutele ja varadele;
- siseauditi üksuse tööplaani täitmisega seotud siseaudiitorid tegid oma tööd objektiivselt;
- siseauditi üksuse tööplaani täitmisel ei tulnud ette olukordi, kus töö tegija vajalike teadmiste, oskuste ja muu kompetentsuse mittevastavus mõjutas konkreetset tööd;
- siseauditi üksuse töötajad juhendasid tööde teostamisel kutsetegevuse raampõhimõtetest ja siseauditeerimise standarditest, kuid väline kvaliteedihindamine on läbi viimata ja siseauditi üksus ei tohi kasutada väljendit „vastavuses siseauditeerimise standarditega“.

KeM siseauditi üksus viis IV kvartal 2018 - aprill 2019 a läbi kvaliteedi enesehindamise. Kvaliteedi enesehindamise 11.04.2019. a lõpparuande hinnangu kohaselt on KeMi siseauditi üksuse tegevus ja juhtimine **osalises vastavuses kutsetegevuse standarditega**. KliM siseauditi üksus ei kasuta seeläbi väljendit „vastavuses siseauditeerimise standarditega“.

.....
Energeetika- ja keskkonnaminister ning taristuminister on KliM-i valitsemisalas moodustanud ühe organisatsiooni siseauditeerimise eesmärkide ja ülesannete täitmiseks ning siseauditi tööplaani 2025. aastaks kinnitasid nii kliimaminister kui taristuminister.

Siseauditeerimise korraldamiseks on KliM-is moodustatud siseauditi osakond (SAO), mis täitis 2025. aastal siseaudiitori kutsetegevuse ülesandeid ministeeriumis, Keskkonnaametis, Keskkonnaagentuuris, Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskuses, Eesti Loodusmuuseumis, Transpordiametis, Eesti Geoloogiateenistuses ja Riigilaevastikus. Siseauditi funktsioon on tsentraliseeritud, valitsemisala siseauditeerimise sise-eeskiri on kinnitatud kliimaministri käskkirjaga 05.02.2024 nr 1-2/24/47.

KliM SAO koosseisu kuulusid 2025. aastal osakonnajuhataja, siseauditi nõunik ja 3 siseaudiitorit. Aruandlusperioodil oli KliM SAO-s siseaudiitori kutsekvalifikatsioon audiitortegevuse seaduse mõistes (avaliku sektori üksuse siseaudiitori kutsetase) SAO juhatajal ja kahel siseaudiitoril. KliM SAO töötajad osalesid aruandeaastal täiendõppes keskmiselt 64,28 akadeemilist tundi ühe töötaja kohta¹.

2. Kvaliteediprogrammi rakendamise tulemused

2.1. Siseauditi üksuse perioodilise sisemise hindamise tulemused

KliM-i siseauditi üksuse kvaliteedi enesehindamine viimase lõpparuande hinnangu (11.04.2019) kohaselt oli KliM siseauditi üksus osalises vastavuses siseauditeerimise standarditega. Mõningased puudused olid standardite gruppis 1300, 2200, 2300, 2400 ja 2500.

Viimaste aastate struktuursete muudatuste ja valitsemisala laienemise tõttu on KIM SAO põhitähelepanu olnud uute ülesannete, protsesside ja töömahtude ühtlustamisel ning nendega seotud riskihalduse ja kontrollikeskkonna uuesti kaardistamisel.

Kuna alates 2025. aastast kehtivad uuendatud siseauditeerimise rahvusvahelised standardid (IIA), kaalume perioodilise sisemise hindamise ettevalmistamist kavandada järgmise planeerimistsükli tegevuste hulgas. Hindamine planeeritakse läbi viia esimesel võimalusel, arvestades uuenenud standardite rakendamist ning valitsemisala viimaste aastate struktuursete muudatustega seotud töömahtude stabiliseerumist. Selline ajastus võimaldab tagada hindamise vastavuse ajakohastele nõuetele ning maksimaalse lisandväärtuse organisatsioonile. Pärast sisemise hindamise läbiviimist tehakse otsus välishindamise edasise ajastuse kohta.

¹ Arvestus 5 SAO teenistujaga.

2.2. Siseauditi üksuse välishindamise tulemused

KliM siseauditi üksuse välishindamist ei ole seisuga 31.12.2025. a teostatud. Siseauditi üksus kaalub välishindamise läbiviimist 2027. aasta tegevuste planeerimisel.

3. Siseauditi üksuse tööplaani täitmine

KliMi valitsemisala siseauditi üksuse konsolideeritud 2025.a tööplaani² kohaselt oli aruandeaastal ülesandeks läbi viia kokku 11 siseauditit, kokkuleppelist kontrollitoimingut ja nõuandvat tööd, sh oli planeeritud raessursse vajaduspõhiselt erakorraliste tööde teostamiseks. Samuti olid tööplaanis toodud järjepidevad nõuandvad ja muud tegevused ning kvaliteediprogrammi planeeritud tegevused.

2025. aastal ei teostatud kõiki tööplaanis kokkulepitud siseauditi töid. Põhjuseks oli tööplaanis ühe audititööna kavandatud Moderniseerimisfondi auditi mahtude täpsustumine, mille käigus selgus, et planeeritud töö hõlmas tegelikkuses kaheksa eraldiseisva audititöö läbiviimist – kuut projekti ning kahte rahastuse kasutamisega seotud auditit (elektrirongide kulude ja RTK halduskulude kontroll). Tulenevalt sellest mahulisest erisusest ei saanud 2025. aastal alustada kahe tööplaanis olnud siseauditiga. Nende auditite vajadus ning võimalik ajastamine hinnatakse uuesti 2026. aasta tööplaani koostamisel. Samas teostati 2025. aastal mitmeid täiendavaid ja ajakohaseid töid, lähtudes ministriumide ja valitsemisala asutuste juhtkondade vajadustest ning kokkulepetest. Kokku viidi selliseid töid ellu neli.

KliM valitsemisalas viidi 2025. aasta tööplaani alusel läbi ja allkirjastati aruandeaasta lõpu seisuga 10 kindlustandva töö aruannet (audit või kontrollitoiming, mis sisaldas kindlustandvat hinnangut), 3 tööd on allkirjastatud enne käesoleva aruande esitamist 2026. aastal, lisaks lõpetati ja allkirjastati kaks tööd 2024. aasta tööplaanist ning esitati neli 2025. aastal täiendavalt lisandunud tööd. Osaliselt on 2025. tööplaani tööd pooleli (3 kindlustandvat tööd) ning need valmivad 2026. aastal. Täiendavalt viidi aruandeaastal läbi mitmed suuremamahulised nõuandvad tööd, mis olid seotud selgitustaotlustes tõstatatud teemades probleemide asjaolude väljaselgitamisega ja hindamisega ning erinevaid väiksemamahulisi nõustamisi ja muid toiminguid (nt KliM lobikohtumiste kvartaalsete ülevaadete koondamine vm).

KliM SAO aruandeaasta tegevuskulude summa oli 273 869,06 eurot, sisseostetavad tööd puudusid.

Oleme kindlustandvate tööde tulemused esitanud juhtkonnale teemade põhiselt, Riigikontrolli ja siseauditi tööde tulemused ja nende seire info sisestatakse PlanPro süsteemi. Tippjuhtkond on asunud auditite ja kokkuleppeliste kontrollitoimingute soovitusi jooksvalt rakendama. Mitmetel juhtudel on tegemist pikaajaliste tegevustega või tegevustega, mille rakendamistähtajad saavad 2026. aastal või hiljem.

Järeldoimingute tulemusena leidis kinnitust, et:

a) SAO kindlustandvate tööde tulemuste kohaselt kuulus aruandeaastal rakendamisele 91 soovitus³, millest rakendati 89, 2 soovitus seiramine lõpetati⁴ ja jätkuvalt on töös 71 soovitus rakendamise⁵.

b) olukorda, kus tippjuhtkond oleks võtnud aruandeaastal vastu otsuse SAO kindlustandva töö aruandes toodud soovitusi mitte rakendada ja sellega seotud maandamata riski aktsepteerida, ei esinenud.

c) siseauditi juht ei ole aruandeaastal pidanud kõrgemat juhtorganit teavitama vastuvõetamatu jääkriski taseme võimalikust mõjust organisatsiooni eesmärkide saavutamisele.

Siseauditi üksuse 2025. tööplaani (sh lisandunud tööd) kohaselt hinnati: valitsemisala asutuste transpordikorraldust (ametiauto / isikliku sõiduauto kasutamine (sh piirmäärade kinnipidamine)), looduskaitseliste maade omandamise korraldust, EGT maavarade registri osakonna

² Kliimaministri ja taristuministri käskkiri 03.03.2025 nr 1-2/25/115.

³ Juhul kui asutuse juhtkond on kinnitanud tegevuse muudatuse või pikendanud tähtaega, lähtub SAO arvestuses muudatuse sisust või muudetud tähtajast.

⁴ 2 soovitus puhul katkestati seire, kuna juhtkonnas otsustati algselt planeeritud tegevustest loobuda ja tegemist ei olnud kriitilisi riske maandavate tegevustega.

⁵ Siseauditi osakond seirab soovitusi rakendamist KliM valitsemisalas tavapärast 2 korda aastas, seire tulemuste koondinfo esitatakse juhtorganile, vajadusel juhtorgani otsustuste alusel pikendatakse tegevuste teostamise tähtaegu, otsustatakse täiendavaid tegevusi või võetakse vastu põhjendatud otsused tegevustest loobumiseks.

struktuurimuudatusest tulenevate protsesside korraldamist, Moderniseerimisfondi vahendite kasutamist, allasutuse lähetuste korraldust, analüüsi ministri nõunike taustainfot ja KliM valitsemisala hallatavate asutuste juhtide huvide deklaratsioone, koondati Vaivara OJKK operaatori hankelepingu täitmisega seotult AS EcoPro kahjunõude kronoloogia ja kaasnev dokumentatsioon. 2024. aasta tööplaanist lõpetati merekeskkonna reostuse vältimise meetmete rakendamisel järelevalvekohustuste täitmisega seotud auditi aruanne ning Riigikantselei teadus- ja arendustegevuse konkurentsipõhise lisarahastuse kasutamisega seotud auditi aruanne. Koostamisel on hangete õiguspärase teostuse (sh Taaste- ja vastupidavusraha (RRF) projektides sisalduvad hanked) hindamisega seotud auditi aruanne. Lisaks jätkuvad tegevused Transpordiameti maade omandamise korralduse hindamisel ning valitsemisala isikuandmete kaitse korraldusest ülevaate koostamisel.

Selgitustaotlustes tõstatatud teemade käsitlemisel hõlmasid läbiviidud tegevused muu hulgas rahastusega seotud küsimustes läbipaistvuse tagamist, valitsemisala allasutuste tegevusega seotud kaebuste asjaolude selgitamist ning valitsemisala töötajate kõrvaltegevustega seotud olukordade hindamist.

Kliimaministeeriumi eesmärk on luua usaldusväärne puhtale majandusele üleminekut toetav õigusraamistik, mis on vastupidav tulevikuriskidele ning loob tugeva ja kestliku konkurentsieelise Eestile. Selge regulatiivne keskkond suurendab Eesti majanduse konkurentsivõimet, aidates kaasa uute äriühingute ja töökohtade loomisele ning vähendades sõltuvust imporditavatest ressurssidest. Fookuses on taastuvenergeetika ja ringmajanduse arendamine, keskkonnalubade bürokraatia vähendamine, Rail Balticu ehitus, kortermajade energiatõhususe suurendamine, maavarade nutikas kasutus, läbipaistev metsade majandamine jms.

Kinnitan, et minu esitatud andmed on õiged ja täielikud.

20.02.2026

/allkirjastatud digitaalselt/

Maarja Kilter

Siseauditi juht